

# Sběratelství (fotografie) a jeho proměna ve 21. století

Jan Vanke  
vankejan@fel.cvut.cz  
A7B33DIF - 2022

## Sběratelství (fotografie) a jeho proměna ve 21. století

### Proč sbíráme?

Pohledy psychologů na to proč se lidé stávají sběrateli se liší. Může být spojen už s kořeny našich předků, kteří se snažili nashromáždit co nejvíce potravy jež jim umožnila přežít zimu. Případně s naším vývojem v dětství kdy chceme získat pocit bezpečí, například tím že si do postýlky naskládáme naše oblíbené plyšáky. Nebo jen přirozenou snahou získat kontrolu alespoň nad malou částí už tak dost nejistého světa. U některých lidí to může být jen otázkou prestiže a o získání převahy nad ostatními. Sbírali jste jako děti například fotbalové kartičky? Jaká byla Vaše motivace?



Sir Elton John, vlastník jedné z největších soukromých sbírek fotografií.

### Umění a fotografie

Sběratelství umění bylo od počátku výsadou vyšších třídy a společenské elity. Když průkopníci jako například Alfred Stieglitz a Edward Steichen začali začátkem 20. století prosazovat fotografii jako nový druh umění a věnovali první fotografické série do uměleckých galerií vzniklo tím nové odvětví sběratelství umění, a to sběratelství fotografie. Dá se tak říct že se jedná o jedno z nejmladších a nejdostupnějších odvětví, které je obecně považováno za jeden z nejlepších způsobů jak začít se sběratelstvím umění. Větší dostupnost digitální techniky, ale i například inspirace, dodává tomuto médiu stále větší popularitu.

### Tradiční způsoby

Když mluvíme o sběratelství fotografií, myslíme tím nejspíše obchodování výtisků jako takových. Otázka kterou jsem si pokládal byla, jak je možné vyčíslit hodnotu něčeho co lze tak snadno zkopírovat jako fotografii a zvláště pak tu digitální. Nejedná se přece o sochu nebo malbu.

Důležitým faktorem určujícím cenu výtisku je kdy a kým byl vyroben. Za originál se typicky považuje původní výtisk vyrobený přímo autorem nebo případně jeho

dědici, často bývá autorem přímo podepsán a dochází k tisku jen pár kusů. Dále se může jednat o pozdější, tedy moderní výtisk, který je proveden pod dohledem autora nebo jeho dědiců. Jak jistě tušíte, tak zvláště u moderních výtisků a s příchodem digitální fotografie, může docházet k nejistotě ohledně původu, autentičnosti a vlastnictví výtisků.

### Sběratelství umění a moderní technologie

Způsob, jak zaručit vlastnictví digitálního umění a zároveň stále umožnit jeho šíření, který je v poslední době popularizován a který by mohl znamenat velkou změnu v tom jak se obchoduje s digitálním uměním a tím i digitální fotografií se nazývá NFT – Non-fungible token. Koncept je založen na technologii blockchain, která dokáže jednoznačně zaručit vlastnictví, autentičnost a jedinečnost daného souboru, ať už se jedná o digitální fotografii, písničku, jinou grafiku nebo libovolný jiný digitální soubor.

Situaci můžete přirovnat k vlastnictví obrazu. Pokud vlastníte NFT je to jako byste vlastnili originál nějaké kresby, můžete zaručit že se jedná o originál a Vy jste jediným vlastníkem. Nikomu to však nebrání v tom kresbu naskenovat a udělat si vlastní výtisk nebo kopii. NFT se dají obchodovat online, jedná se o jednoduchý proces, kdy každý může nějaký digitální soubor nabídnout k dražbě nebo prodeji a uživatelé ho mohou koupit nebo případně vydražit jako v klasické aukci.

Pro začínající umělce se jedná o skvělou příležitost jak si ověřit že o jejich práci je zájem, získat honorář a chránit svá práva na dílo. Pro sběratele je to zase jednoduchý způsob jak obchodovat s uměním bez nejistoty ohledně autentičnosti díla. Existující galerie a umělci mohou a také začínají využívat tuto technologii pro rozšíření svého publika. Některé galerie začali například skenovat negativy a nabízet je v online galeriích a dražbách jako NFT.



Ukázka hybridního umění – Human One, vydražená jako NFT za 29 milionů dolarů.

NFT dává také nově příležitost ke vzniku moderních forem umění, jako je kombinace digitální fotografie, videa a 3D grafiky a dalších.

Myslím si že konkrétně pro odvětví digitální fotografie se může jednat o další krok k zpřístupnění umění širšímu publiku, tak jak o to usiluje od svého počátku. Otázkou zůstává jestli má obecně technologie blockchain budoucnost a to hlavně díky svým velkým dopadům na životní prostředí.